

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 - 1675/2
Podgorica, 03.08.2018. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po anonimnom prigovoru (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-1675 od 27.07.2018. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Odbija se, kao neosnovan, anonimni prigovor, na rad privrednog društva „Jumedia Mont“ d.o.o iz Podgorice, emitera radijskog programa „Radio D“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-1675 od 27.07.2018.g.).
2. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
3. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.
4. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 27. jula 2018. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je anonimni prigovor, na rad privrednog društva „Jumedia Mont“ d.o.o iz Podgorice (u daljem tekstu: emiter), emitera radijskog programa „Radio D“ (zaveden kod Agencije pod br. 02-1675 od 27.07.2018.g.).

Predmetni prigovor je podnesen zbog, kako je navedeno emitovanja dana 26.07.2018. godine u 07:50 časova, „5 minuta telepromocije na radiju D, reklamiranje i upućivanje slušalaca na medicinske proizvode za djecu G kids...“.

Polazeći od navedenog, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja čl. 89 st. 1 i 95 st. 1 tač. 2 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: Zakon) i čl. 21 st. 2 i 3, 37 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: Pravilnik).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je, nakon uvida u snimak emitovanog programa emitera, sačinio nalaz dana 30.07.2018. godine (akt broj 05 - 1675/1 od 30.07.2018.god.).

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- radio oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (čl. 8 st. 1 al. 14 Zakona).
- komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama je zabranjeno direktno podsticanje maloljetnika na kupovinu ili iznajmljivanje proizvoda ili usluga, iskorištavanjem njihovog neiskustva ili lakovjernosti (čl. 86 st. 2 Zakona).
- radijsko i televizijsko oglašavanje mora biti lako prepoznatljivo i audio i vizuelno odvojeno od ostalih programskih sadržaja (čl. 89 st. 1 Zakona i čl. 37 Pravilnika).

- komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama namijenjenim maloljetnicima se ne smiju preporučivati lijekovi i medicinska sredstva, uključujući i vitamine, osim dječje paste za zube (čl. 21 st. 2 Pravilnika).
- komercijalne audiovizuelne komunikacije namijenjene maloljetnicima ne smiju da sadrže poruke kojima se sugerije da se korišćenjem proizvoda ili usluga stiču fizičke, intelektualne ili druge društvene prednosti nad ostalim maloljetnim licima koja te proizvode i usluge ne koriste (čl. 21 st. 3 Pravilnika).

Na osnovu uvida u snimke emitovanog programa emitera, može se konstatovati sljedeće:

1. Privredno društvo „Jumedia Mont“ d.o.o. emiter radijskog programa „Radio D“ je dana 26. jula 2018. godine, u okviru programskog sadržaja "D kids", u terminu od 07:51:25 do 07:54:24 sati (180 sekundi), emitovao prilog vezan za ishranu djece mlađe dobi.

2. Emitovani prilog je sljedeće sadržine: *„Svima vam je vjerovatno poznato da ishrana ima priličan uticaj na dječje kognitivne sposobnosti. Postoji puno naučnih studija koje dovode u vezu ishranu i ponašanje. Ono što je zajedničko za sva dosadašnja istraživanja jeste da ona naglašavaju važnost kvalitetne ishrane u prve dvije godine života djeteta. Naučnici tvrde da je pravilna ishrana jedan od ključnih faktora za razvoj kognitivnih sposobnosti malog djeteta i da je veoma važno čak i kako se hrane trudnice, jer hrana koju jede buduća majka itekako utiče na pravilan razvoj ploda u stomaku.*

Konzumiranje ugljenih hidrata i proteina indirektno dovodi do oslobađanja neurotransmitera u mozgu koji kontrolišu komunikaciju između neurona i regulišu raspoloženje, uzbuđenje i motivaciju, što će vjerovatno uticati na akademsko ponašanje. Tada ne postoji mnogo posla za mozak s obzirom na ovu vrstu doručka koju djeca konzumiraju, a samim tim proteini i ugljeni hidrati imaju kratkoročan uticaj na učenje u školi. Drugi indirektni kratkoročni efekat ishrane na kognitivno ponašanje je putem negativnog uticaja hiperaktivnog ponašanja.

Ovo je diskutabilna tema već godinama, ali nedavna sveobuhvatna studija je otkrila da vještačke boje u hrani imaju mali, ali merljiv negativni uticaj na dječje ponašanje. Kako kod školske, tako i kod preškolske djece, otkriveno je da su ona hiperaktivnija nakon konzumiranja vještačkih boja u hrani, uključujući i djecu sa dijagnozom hiperaktivnog poremećaja i deficita pažnje. Autori sugerišu da može doći do uticaja na učenje u školi ako većina djece pokaže ove male promjene u ponašanju. Takode, oni su primijetili da ovo ponašanje podsjeća na subkliničko trovanje olovom koje je dovelo do zabrane olovnog benzina.

Najekstremniji dugoročni efekat ishrane na kognitivno ponašanje potiče od neuhranjenosti ili pothranjenosti. Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, pothranjenost dovodi do slabijeg razvoja u prve dvije godine života, dok nedostaci mogu biti vidljivi i u tinejdžerskim godinama, čak i nakon nutritivne rehabilitacije. Osim toga, u različito razvijenim zemljama postoji direktna povezanost između unosa kalorija, masti i proteina i kognitivnog razvoja u predškolskom uzrastu.

Jedna tema u vezi ishrane za koju vlada povećano interesovanje je uticaj mikronutrijenata, od kojih su neki specifično povezani sa razvojem mozga i kognitivnim razvojem kod djece. Na primer, procenjuje se da 25% svjetske populacije pati od anemije zbog nedostatka gvožđa, što se najčešće javlja u prve dvije godine života i povezano je sa kratkoročnim i dugoročnim ishodištima kognitivnog razvoja i sa školskim postignućima i prati djecu sve do kraja školovanja. Drugi važan mikronutritijent je jod, čiji se nedostatak kod djece manifestuje oko 13. godine i utiče na nivo inteligencije. Važan je i tiamin čiji nedostatak može dovesti do agresivnog ponašanja kod adolescenata ali koji se može popraviti ako im se daju suplementi vitamina.

Iako problemi zapadnog načina ishrane nijesu u dovoljnoj mjeri shvaćeni, smatra se da je manipulacija neurotransmiterima veoma važna. U istraživanjima na životinjama pojavili su se veoma jasni rezultati koji pokazuju nedostatke u učenju i pamćenju nakon nedelju dana pošto im se način ishrane promjeni u ishranu bogatu mastima, solju i šećerom".

3. U okviru radijskog programa „Radio D“ nije zabilježeno emitovanje oglasa za proizvod „G kids“, za dan 26. jul 2018. godine.

Imajući u vidu navedeno, može se zaključiti da je podneseni prigovor neosnovan.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 144 Zakona o upravnom postupku, donio odluku kao i dispozitivu ovog rješenja.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Jumedia Mont“ d.o.o
- Arhiva

DIREKTOR
Abaz Beli Džafić

The image shows a circular official stamp of the Agency for Electronic Media (ARDCA) in Montenegro. The stamp contains the text "AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE" and "OD PRAVNE AGENCIJE". A handwritten signature in blue ink is written over the stamp. To the right of the stamp, there are several vertical lines, possibly representing a signature or a stamp.